

AYLIK EDEBİYAT VE SANAT GAZETESİ

Sayı : 9 1 Mart 1968 1 Lira

BİR DİYECEĞİMİZ VAR

Geçenlerde iki ayrı kuruluşun "Propoganda ve Yayın" servisleri yetkilileri GÜNEY'i ilgilendiren bir konu üzerine görüştük. Bu yetkililerden biri arkadaşımızdı, önceden tanışıyorduk "Ben" dedi, "Türkiye'de bu kadar dergi çıktığını bilmiyordum, düşünemezdim de.." Sonra çıkardı birkaçını, serdi önümüze, Ne cici dergilerdi, ne güçlü yazılar ve şiirler vardı içlerinde. Oysa, bu dergileri, bu imzaları ne görmüştük, ne de duymuştuk şimdiye dek.

Öbürünü hiç tanıyamıyorduk. Tanış bir arkadaşımızla gittik makamına. Kırk yıllık bir dost gibi karşıladı bizi, Konumuza değinirken taşi gediğine koydu. Ayda yüzlerce, binlerce dergi ve gazete geliyor, yurdun dört bucağından. Hepsi de, yaşamlarını sürdürülebilmek için "ilân" ve "reklam" istiyorlarmış. "Bunların hangisine inanacağımızı kestiremiyoruz" dedi. "Bakıyorsunuz, Atatürk'ü koymuşlar kapaklarına, milliyetçilik damgası da üzerinde. Yada devlet büyüklerinden, ordumuz ileri gelenlerinden aynı türde, aynı amaç için düzenlenmiş çeşit çeşit yayınlar. İçleri boş mu, boş. Öteki çoğunluğun tümünü hoşnut etmek de yeteneğimiz dışında kalıyor..."

Bayram Gazetesinde Burhan Felek'in bir yazısı vardı. Dergi ve gazete çoğluğundan yakınıyordu. Alabildiğine basın özgürlüğü var ya, eli kalem tutan heveslisi, çıkarıcısı gazete ve dergi yayınlıyor-du...

Oysa, çoğunluğun olumlu çabaları söz konusu edilerek övülecek sonuçlar çıkarılabilir, % 50 nin üstünde bir oranla okuyup yazma bilmeyen bu ülkede, her kentimizde dergiler, gazeteler, kitaplar çıkmalı; Türkiye tümünü duymalı, bilmeli ve okumalı... Küçümseyecek yerde yaşama çabalarına destek olmalı. Ün yapmış, çok okunan gazete ve dergilere her sayısı için onbinlerce lira reklam karşılığı ödenirken ötekilerin de ufak isteklerini hoş karşılamalı. Bölgesel de olsa, amatörce de olsa bir dergi çıkarmak ve yaymak ne zordur bilseniz, Hele bayiler, sözbirliği etmişcesine emek ürününüzü satmak istemezler. Reklam alabilirseniz, abonelere hız verebilirseniz karınca kararınca yaşayabilirsiniz.

Bize gelince, tüm zorluklara göğüs gererek GÜNEY'i yaşatacağız ve her sayısını bir öncekinden daha güçlü çıkarmağa çalışacağız. Şu var ki, bizim GÜNEY de, şimdilik, ancak abonelerine seslenebiliyor, "Güney'i nerede buluruz?" diye soruyorsunuz, yazıyorsunuz bize. Birgün, bayilerle barışabilirsek, bayilerde bulabileceksiniz. Şimdilik abone olacaksınız, abone bulacaksınız, çevrenizde temsilcisi olacaksınız ve tanıtacaksınız GÜNEY'i.

Sizlerden bunu bekliyoruz,

G Ü N E Y

D U Y U R U : Gazetemizin adresi değişmiştir. Yazışma ve posta havalesi için: (Atif Özbilen, P.K. 1353 İstanbul) adresine yazmanızı rica ederiz.

Her şeyden önce belleğimize yerleştirmek zorunluğunda olduğumuz bir yargı vardır : "Sanat ve toplum hiç bir etki ve baskı ile birbirinden ayrılamaz." Sanatın her dalında bu, değişmez bir yargı olarak kalmıştır, kalacaktır. Örneğin resim sanatı topluma, doğanın yada kişinin gerçek yönlerini yansıtmalıdır. Edebiyata toplu olarak değinirsek şiirle, romanıyla, hikâyesiyle hayâl âleminde sınırlı gerçekleri kapsamalıdır. Müzik, ülkenin özyapısı ve anlayışı içinde gerçeğe kavuşmalıdır.

Aslında kişilerin çokluğu "toplumu" oluşturacağına, yada toplumdaki biri "kişi" olacağına göre, kişinin yansıttığı gerçek, yine kendi yaşantısından bir an, yada bir olay olacaktır. Kuşku götürmeyen bir başka açıklık ise sanatçı yapıtında çoğunlukla kendini işlemesidir. Ama bunu çoğu zaman sezinleyemez. Konunun dışında bellediği kendisi, aslında olayı yaşayan, yada olaya konu olandır.

Hepimizin gördüğü, bildiği ve yaşadığı konuları, bir başka biçimde -sanat yoluyla- toplumun karşısına çıkarmak da neden? Şimdi belleğimizdeki bu sorunun cevabını arayalım.

Kişi, yaşantısı süresince salt ilginç bulduğu, kendince beğeni kazandırdığı, daha açığı, çıkarına geldiği oluşumlara alık

tutmuştur. Bunlar da çoğunlukla gerçek dışı, yada kişi yaşantısına olumlu ve gerekli etkiyi yapmaktan uzak olaylardır. Örneğin gerçek aşkı Anadolu'da adlı-adsız bir avuç halk özamımızdan başka duyan ve bu tutkuyu sanatına en gü-

ONU TANIMAK LAZIM

Tabanları yarılmış

Yol yürümekten

Kolu, kanadı kırılmış

Sapan sürmekten

Dünyayı insanca görmekten

Gözlerinin bebeği çatlamış

ONU TANIMAK LAZIM

Orhon Murat ARIBURNU

zel bir biçimde, öz değişlerle uygulayan kaç kişi vardır? Ama aşk şiirleriyle toplumun büyük beğenisini kazanmış ozanlarımız ne kadar çoktur. Gerçekleri görme, onları sanatın üstün biçimiyle işleyip toplum karşısına çıkacak kadar gücü olmayan kişilerin sanat yönlerinden çok "hayâl yönleri" güçlenmiştir. Bu tür kişiler, kısa bir süre sonra bir yerde *Sonu yedincide*

Mart içeri

Şubat'ı kopardım mı içime bir esenlik geliyor,
Biliyorum; daha kazma-kürekler var atasözlerinde,
Ama aklımı bir yaşama tutkusu mu alıyor,
Ya da aklım mı başımın bir karış üzerinde?.

Bu Şubat sona yaklaştı mı, oh mutluluk!
Menemen bardakları gibi cemreler ard-arda,
Şimdi bütün yüzler güler, bütün yüzler çocuk,
Bir panayır sevinci gezdir sokaklarda!

Büür Şubat hele bir kapı dışarı mı neler açılmaz!
Kır kahveleri yeniden boyayan sandalyelerini..
Konukluğunu tükenmeden sürececek bütün bir yaz
Kırlangıçlarla, Hacı leylekler seçerler yerini..

Yani Şubat seni hiç seviyor muyum, görüyorsun!,
Bas git çabucak, dilersen yirmi gün çek!
Peşin-sıra sobaları, paltoları götürüyorsun,
Yoksa aramızda sözün bile edilmeyecek!..

Şahin CANDIR

Yazarın Mertliği, Yiğitliği, Dürüstlüğü ve KİŞİRTMA EDEBİYATI

Şemsettin SAYU

Bin yıla yakın bir zamandan beri gelip yerleştiğimiz bu vatan parçasının, bu eşsiz Anadolunun insanı, bugüne kadar çekmediği çile, katlanmadığı cefa, şehit vermediği savaş kalmamış, bir türlü rahata kavuşamamış, bütün bunlara rağmen özünü ve benliğini kaybetmemiştir. Onu iyice bilmek, yakından tanımak için üzerine lâyık ile eğilmek gerektir. İçten, taa yürekten gelen bir arzuya eğilmek, özünü bulup keşfetmek, onu şiirleştirmek, deşanlaştırmak, romanlaştırmak gerekir, Mertçe, dürüstçe, sevgiyle, heyecanla ve yiğitçe yapmalı bu işi. Edebiyatımız bu iyi niyetli yazarları bekliyor.

Anadolu Türkü'nün özündeki cevheri aramak için büyük çaba göstermeye, fazla âlim olmaya da lüzum yok. Şöyle biraz tarihe bakmak yeter. Yunus Emre'yi anlamak, Dede Korkut'u okumakla başlanır bu işe. Türkler Anadolu'yu fethettikleri zaman, Orta Asya'daki yaşayış tarzlarının, ahlâk ve törelerini burada da sürdürmeye başladılar. Hatta İslâm skolâstiğinin katı, müsamahasız uygulanmasına tepki olarak ortaya çıkan tasavvuf, biraz da Türklerin İslâm olmadan önceki müsamahaya, sevgiye, duygu coşkunluğuna dayanan hayat felsefelerini unutmamış olmalarından doğmuştur. Anadolu halkının bugüne kadar gelen hümanist ahlâk anlayışı, mayasını taa o zamanlardan alır. Türk'ün ahlâk ve seciyesi, yiğitliğinin ve mertliğinin manevi dayanağıdır. Dünya'nın en uzun imparatorluklarından biri olan Osmanlı Devleti, yetmişkibüçük milleti birarada bunca zaman idare edebilmesini, Türk'ün müsamahasına ve yüksek vicdanına borçludur. Türkler şeref ve haysiyetlerine önem verdikleri kadar, başka hiç bir şeye önem vermemişlerdir. (Yukarıda mavi gök, aşağıda kara yer yaratılınca İkinin arasında insanoğlu yaratılmış, insanoğullarının başına da benim atalarım Bumin Hakanla İstemi Hakan hükümdar olmuşlardır.) Orhon Abidelerindeki Bilge Kağan'ın Türkler'i üstün gören, bütün insanlığa önderlik edebilecek yaratılıştaki telâkki eden ifadeleri günümüze kadar gelmiş bulunuyor. İslâm ahlâ-

kı ile eski Türk töre ve ahlâkının karışımı bir hayat felsefesini sürdüren bugünkü Anadolu halkı, hâlâ dünyaya Türk morâli ve vicdanının örneklerini verebilecek kadar sağlam kalmış, mert, yiğit, müsamahalı bir topluluktur. Kendine yaraşan idare tarzına da kavuşmuştur.

Batı'daki toplumların geçirdiği aşamaları, eriştiği refah ve konforu bizim milletimiz daha görmedi. İnsanlığın bugüne kadarki bütün manevi değerlerini bir çırpıda inkârâ kalkan, herşeyi maddeyle izaha kalkışan dünya görüşünü kolayca anlayamayız biz. Batılı toplumların bünyesine göre ortaya çıkmış, ideolojiler, doktrinler, moda akımlar bize uymaz da, yakışmaz da.

Edebiyatla uğraşan yazar, ölümsüz konuya, insan soyunun ölümsüzlüğüne dalmalıdır. Totaliter ve İstiflâci emellere hiz-

met eden doktrinler, moda halini almış ideolojiler onu gerçeği görebilmekten alıkoymamalıdır. Kandırıcı, edebiyata ve sanata yatkın beylik sloganlarla uğraşmaktan vazgeçmelidir. Bizim davamız, bizim sloganımız belli olmuştur artık. Edebiyat ve sanat bütün insanlıktır. Yalnız amele sınıfının edebiyatı olmaz, yalnız köylünün edebiyatı yapılmaz. Kaldı ki, bizde, köylü sınıfı, amele sınıfı diye ayrılacak bir topluluk da yoktur. Anadolu Türk'ü vardır. Otuz bilmem kaç milyondur. Fakiri çok, cahili çoktur. Çile çekmişlerin, cefa çekmişlerin, yoklukla terbiye olmuşların ekseriyette olduğu diyardır. Ama içlerinden senelerdenberi, kimler yetişmemiş, ne cevherler çıkmamıştır? Daha da neler çıkacaktır? İşte bunun şiiri, bunun destanı, bunun edebiyatı yapılmalı. Bu fakir milletin özündeki cevherin, yetiştirildiği değerlerin, yetiştireceklerinin, yetiştirilmesi gerek olanlarının şiirine, romanına ihtiyaç vardır. Mertlik de, yiğitlik de dürüstlük de budur.

Marks'ın diyalektiği ile bu milletin özüne varılamaz. Modası geçmiş akımların yeterliliği belli oldu artık. Milleti bilinçlendiriyorum derken, bir

S O R U

*Boşuna gizlemeye çalışma,
Sen de beni sevmedin mi?
Niçin korkuyorsun gözlerimden
Hiç yeşil göz görmedin mi?*

Şenay AKBAY

sınıf savaşı icad etmeye gitmek, bir kişirtme edebiyatı yapmak mertlik ve dürüstlük değildir. Elbette yaranmışlık yapmayacağız. Edebiyatın yaranmışlıktan veya kişirtmacılıktan başka birşey olduğunu ispat etmemiz gerekiyor. Toplumcu edebiyat oldu bitti vardır. İsminin konması yenidir. Bizim edebiyatımızda da toplumcu eserler var. Fuzuli'nin Şikâyetnamesi meydanda. "...zaruriyatı Âsitane'den kalsa dahi bizden kalur mu?.." diye, kâtipliklerin açıkça rüşvet aldıklarını yazmış Fuzuli işte. Toplumcu edebiyata bitmez tükenmez malzeme varken, insan haysiyetinin ve değerinin en çok korunduğu bir idarede, alabildiğine rahat yazma özgürlüğüne erişmişken, tutup ta totaliter idarelerin kılıcını çek-

Sonu yedinciide

Tahta Tekerlekler

— I —

Bir kağıt gıcirtısında
Geçer tüm zaman
Tahta tekerlekler
Ezer insanca yaşamı
Ses soluk çıkmaz olur
Gıcirtidan başka
Gicir gicir gicir da gicir

Sabahın ilk ışıklarında
Ayakla birlikte başlar
Dönüşmeyen kaderi
Bakkındır
Bezginidir
Öküzler
Çekemez olurlar gayri
Bu derit yüklü kağıtı
Haydi Sarıkız
Dayan Karaoğlan
Der içli içli
Yavaş yavaş döner
Tahta tekerlekler
Gicir gicir gicir da gicir

Kararan yöresinde
Bir umut bekler boş yere
Ama bilir
Bir öküz böğürtüsü
Ya da
Kağıt gıcirtısıdır Evreni
Gicir gicir gicir da gicir

— II —

Çamurları silmeyi dener
Bir süre
Çizmelerinden
Kente iner onbeşte bir
Topluma girmeyi çabalar
İnsanlar içinde görür kendini
Başardım der
Umutla kaldırır başını

Akşam olmuştur

Işıkları yanar kentin
Yalnızlığını duyar iliklerine dek
Tek başına kalmıştır
Şaşkın - kuşkulu
Sarıkız Karaoğlan böğürür
Uzun uzun
Vakit gelmiştir
Bakınır sağa sola
"Daş yerinde ağırdır" der
Kendince

Tahta tekerlekler birkez daha
Ezer insanca yaşamı
Dönüş başlamıştır
Gicir gicir gicir da gicir

Demir ÖZGEN

Bir Adam

Duygu ASENSA

— Kardeşim, dedi adam. İpislaktı gözleri, Kirpikleri birbirine yapışmıştı. Bir yaş arkasındaydı bakışları. Kardeşim, dedi, niye bu insanlar böyle, neden böyle yapıyorlar? Ben istemiyorum muym sanki bir iş tutmak, bir işe yaramak? İnan kardeşim, en büyük isteğim çalışmak, aynı işte hep çalışmak, bir işe yaramış olmak, başkalarına yardım edebilmiş olmak, yorgun ama mutlu olabilmek... Bu işten de attılar. Biliyor musunuz, ben hastayım. Bir illetim var, düşünüp düşünüp bayılırım hep. Bu yüzden barınamam hiç bir yerde. Bir iki kez makinenin üstüne düşmüşüm. Patron "bir yerine bir şey olacak, makineye kaptıracaksın, biz sorumlu olacağız, başımız derde girecek" dedi. Çıktık. İnanır mısınız, nereye gitsen aynı dert... Birinde işçiler rahatsız olmuşlar. Oysaki topu topu bir kez bayılmışım o işyerinde. Korkmuşlar... Neden korkmuşlar? "Bu adam deli, ağzından köpükler saçarak düşüyor, bağılıyor" demişler. İşçilerin çalışması engelleniyor diye oradan da çıkarttılar. Oysa ben çalışıyordum. Sevmiştim işimi, Mutluydum. Az alıyordum ama yetiyordu. Bir tahta evin en üst katında iki odam vardı. Bir divanım, bir kılımlım, iki iskemlem, bir de masam... Bazan arkadaşlar işsiz kahlardı. onlar yatardı öbür odada. Şarap alırdık, şarkı söylerdik, gülerdik. Ne güzel günlerdi. Bazan gaz alamazdık, sobayı yakamazdık ama ceketlerimiz, şarkılarımız, bir de şarabımız üşütmezdi bizi. Yaşam ne güzeldi...

Adamın gözleri ışıl ışıl olmuştu. Adam gülümsüyordu. Birden dondu o gülüş, o ışıltı.

— Sonra, dedi, son işimden de çıkarttılar. Numara yapıyor muyum, Ağır işleri görmemek için bir hastalık uydurmuşum. Sahtekârın biriymişim... İşte böyle, günlerdir buradayım. Şu bankta otururum. Gücüm kalmadı, arzum yok artık. İnanmazsın, günlerdir şu ıslak çimlerde yattım. Bir iki arkadaşına konuk gittim, biraz ekmek yedim. Ama onlar da fakir, daha çok gidemezsin ki... Şu elimdeki ekmek var ya, demin fırıncıdan borç istedim, vermedi. Ben de çıkarken sokuverdim ceketin içine, vereceğim yarın, param olunca... Çalmadım...

Adam şimdi ağhyordu.

— Dün işsizlikten benim ev-

de kalan bir arkadaşına gittim. Şimdi o evden de çıktım ya. Para vermeyince kalınmazdı. Güzel bir evdi. İnsan yaşarken rahatça anlayamıyor mutluluğunu. Sürdürüp gidiyor, çok şükür bile diyemeden yaşıntısını. Ne diyordum, o arkadaş para yapmış, dükkân açmış, işi tıkırında. Bir süre çalışayım dedim, boğazı tokluğuna. İyi adamdır ama, "seni bilirim, derdin var, çok çalışmazsın, ben de burayı yeni açtım, çok iş yapmak ister, kusura bakma sana göre değil" dedi. Pekli dedim, sen sağol. Çıktım. Yaşam bu kardeşim. Bu...

Sustu. Gözleri ıslaktı. Sakalları uzamış, saçları dağınıktı. Bir elinde ekmeği tutuyordu.

Yanıdaki şapkasını geydi, semsiyesini aldı, kalktı... Gitti... Pahalı bir palto vardı üzerinde. Ama sağirdi, duymamıştı bütün bunları...

Sonra, iki çocuk geldi, banka oturmak için. Adamı görünce kaçtılar...

Sanatı Sevdirmek ve Yaymak

Kenan AKANSU

Şöyle bir düşünüyorum, günümüz sanatçıları bir sabah uyanıp da gözlerini güne açtıklarında ülkemizi denli sayıya sanatçı, sanatseverle dolu bulsalar mı sevinç gözyaşları dökmezler miydi? Dökerlerdi elbet. Fakat herşey gibi güzellik de, sanat da, onunla karşı karşıya gelmekle, içli dışlı olmakla tanımı, sevilir ve sonra da aramır.

Çocuk, daha okul çağından önce topun peşinde koşuyor, onu tekmelemekle spor heyecanını duymaya başlıyor. Büyüyünce sporcu, sporsever oluyor. Oysaki, çocuklarımızın, gençlerimizin, yetişkinlerimizin büyük çoğunluğu, "sanat" diye bir şeyin varlığından haberleri bile yok dense yeridir. Bilenlerin çoğu da, kendilerinden uzak, yabancı, gereksiz bir nesne, daha da kötüsü işsiz güçsüzlerin vaktini doldurabilir boş bir çalışma aracı sanıyorlar.

Böyle düşünenler suçlu mudurlar? Doğrusu kolay kolay

"evet" diyemeyeceğiz. Çünkü, sanatı sevdirmek uğruna ne yapıyoruz ki... Temeli sağlam, güvenilir bir yol tutulmuş sayılamaz bu konuda. Henüz okur-yazar sorununun üstesinden gelmiş değiliz ki...

Sanatı sevdirmeye, topluma aşılamağa giden yol -bütün dün yada olduğu gibi- okuldan geçer bizde de. Okuru, aydın kişiyi yetiştiren okullardır.

Günümüzde, kitap, dergi, roman ve şiir okuyanlar çoğunlukla lise, yüksek okul, üniversite öğrencileriyle öğretmenlerdir. Bunların dışında okursever kimse devde kulak kabilindendir.

Diplomasını cebine koyan, okumayı hemen hemen bırakıyor. Yalnız, okuldayken sağlam bir okuma alışkanlığı edinmiş olan birkaç hevesli, okuldan sonra da bu zevkli işi sürdürüyor. Öğrencide ders dışı okuma alışkanlığını -okuma bir alışkanlık sonucudur- iyice kökleştirir, okumayı iyice sevdirebilirsek, kısa bir süre içinde ürününü de biçmeğe başlayabiliriz.

Okullarımızda kitapların çehresini sevimli kılmalıyız. Kitapların içi hazineyle dolu olsa açıp okumazlar. Kitabın içi kadar dışı da ilgi çekici olmalıdır. Kitaplıkları çeşitli sanat dergileriyle süslemeliyiz. Okuma şevkini mutlaka kitap vermez. Kitaphaktaki masalar üzerine serpiştirilen dergilerden biri çoğunun, yada genç okurun ilgisini çekebilir. Yavaş yavaş bazı yazar, şair, hikâyeci v.b. adını tanıyacaktı, sevecek ve günün birinde de o sanatçıların kitaplarını okumak isteyecektir. Böylece, çeşitli yazarlar arasından seçme yapmak durumuna yükselcektir. Ayrıca araştırmayı da öğrenecektir. Bu seviyeye erişen bir çocuk, bir genç, bir yetişkin kişi artık okumayı ve sanatı sevenler arasına karışmış olacaktır.

Böyle sevindirici bir sonuç küçümsenebilir mi?

ÖLENE KADAR SENİNLE

Saçlarında güneşi seyrediyorum
Sen konuşurken içim taptaze, içim sınısıcak
Nefesin beni öylesine sarıyor ki
Anlatamam
Sözcükler seni kavriyamaz...

Yine o günlerdeyiz, bitmedi
Bitmez de
Dalgalar düşüyor ayak uçlarımızıza
Beyaz köpükler, çakıl taşları
Vahşi martı çığlıkları...

Bir rüzgâr esiyor ılık
Bir rüzgâr esiyor kokun dolu
Sen dolu
Bir rüzgâr
İlk heyecanı bölüşeceğiz
Ölene kadar...

★

CEVAP

Dağa mendil salladım
Dağa mektup yolladım
Kumıldamadı
Bir yaprak düştü suya
Yer yerinden oynadı.

Rauf AYBEY

YANKI ÇOCUK YAYINLARI

Pedagojik esaslara göre hazırlanan Yankı Çocuk Kitaplarını çocuklarınıza güvenerek verebilirsiniz. Her kitap 150 kuruştur. İsteme adresi : P. K. 1278
İstanbul

ROBERT L. RIPLEY

Dale CARNEGIE'den çeviren : Serap EMRE

"Yürüyen bir ansiklopedi olduğu halde, kendi telefon numarasını bilmezdi."

Bir yıl içinde, dünyanın her yönünden en az bir milyon mektup alan bir adam düşünebiliyor musunuz? Günde sekizbin mektup ve siz şu tek cümleyi okuduğunuz süre içinde, kendisine yirmi sekiz mektup gelen bir kişi...

Mektup yazarların çoğu, onu tam anlamı ile mükemmel bir yalancı olarak vasıflandırıyorlar. Yaşamış insanların en yalancısı olarak nitelendirebileceğimiz bu garip insan, bundan büyük bir zevk duyar.

Gelen mektupların üstünde adres yerine "Dünyanın en büyük yalancısına" cümlesine sık sık rastlamak mümkündür. Ve ister inanın, ister inanmayın bu tür mektuplar Robert L. Ripley'e salimen iletilir.

Ripley, insanları şaşırtarak geçimini sağlar. Birkaç kez aynı şeyi bana yaptı: İnsan derisi üstüne yazılmış bir mektup, bir tel saç üstüne yazılmış bir mesaj gösterdiği zaman nefes

sim kesildi. Önce inanmadım. Ama saç telini mikroskopun altına koyunca iş değişti. Mesaj, büyük bir rahatlıkla okunuyordu çünkü. "Robert L. Ripley'e dünyanın en ince selâmı."

Ripley, bir kez binlerce yıl önce Vikings'ler tarafından kullanılan alfabe ile yazılmış bir mektup aldığını söyledi. Bir kez de, iç savaşta Güney Amerika Birliği casusları tarafından kullanılan şifre ile yazılmış bir mektup geldiğini anlatınca, şaşkınlığım daha da arttı.

Pennsylvania'dan bir adam, Ripley'e bir pirinç tanesi üzerine mektup yazmış bir kez. Düşünebiliyor musunuz? 715 kelime ya da 860 harf bir pirincin üzerinde. Tabii ki, bunu ancak mikroskopun altında okumak mümkün.

Waterloo savaşının Waterloo'da yapılmamış olduğunu, Pennsylvania'nın William Penn'den mühlhem olarak adlandırıl-

DAR KAPILAR

Yoksul yüreklerin hırsı mihlanmıştı
Dar kapıların gerisinde,
Güçsüz, günahlarla başbaşa
Yaşam boyu yağmursuz,
Kupkuru duygularla, bomboş ellerle
Dar kapıların eşliğinde yığılı,
Lânetli vücutlar...
Hep aynı melodiyle dönen çarka takılı,
İsteklerin dar kapılardan taşmasında
Buruk, umuttan yoksun bir titreyiş
Vardı, yıllar boyu
Duyulmak istenilmemiş, anlamak istenilmemiş.
Sarı bakışlarda bir acı umut,
Doğacak güneşi bekliyordu
Dar kapıların ardında..

İtir GÜRDEMİREL

madığını, Buffalo Bill'in tek bir buffalo bile öldürmemiş olduğunu söylediği zaman şaşkınlıktan ne diyeceğimi bilemedim.

Beni gece yarısı öldürdüğü takdirde, bu haberi duyanların on iki dakika içerisinde tanıdıklarından sadece iki kişiye söylemeleri, cinayetin sabaha dek bütün dünyada duyulması için yeterli olduğunu belirttiği zaman şaşkınlığım son haddini buldu.

Ripley birgün bana, "Evinde akşam yemeğine on beş misafirin olduğunu düşün. Bu misafirlerini mümkün olan her şe-

kilde oturtman (oturma nizamını bir dakikada değiştirmek suretiyle) ne kadar zaman alır?" diye sorunca, "kendimce bazı hesaplar yaptım. Ve bu işin birkaç saat içinde bitebileceğini söyledim.

Bana cevap olarak bu işin, gece gündüz uğraşmamacasına, a-şağı yukarı iki buçuk milyon yıl alacağını ve bu süre içinde bazı misafirlerimin kıpırdamıyacak kadar ihtiyarlayacaklarını söyledi.

Ripley'in hayatı da, yaptığı karikatürler kadar inanılmaz. Marangoz olan babası, Ripley'e, artist olduğu takdirde aklıktan öleceğini ihtar etmiş ve onun muslukçu ya da duvarcı olmasını arzu etmiş.

Ripley, çalıştığı ilk üç gazeteden atıldığı halde, şimdi kendisini atan gazete sahiplerinden çok daha fazla kazanıyor. Resim üstünde hiç çalışmamış olduğu halde bugün dünyada en fazla taklit edilen karikatürcüdür.

Büyük kişilerin mezarlarını ziyaret için dünyanın dört bucağına gitmeye üşenmediği halde, evinin üç mil ötesindeki önemli birinin kabrine hiç gitmemiştir. Kürdistan ya da Tanganika'ya zevkle seyahat eden Ripley, New York'daki ofisine son altı yılda ancak üç kez uğrayabilmiştir. Çünkü, işinin teferruat tarafından nefret eder. Karikatürlerini stüdyosunda çizer.

Stüdyosunu görmenizi arzu ederdim. Ben şahsen, böylesine bir düzensizlik içinde birgün bile çalışmam. Ama o, bir artist olarak bundan son derece memnun. Pijamalarıyla büyük bir rahatlık içinde çalışıyor.

Ripley sporla çok ilgilenir. Hendbol ve boks üzerine kitaplar yazmıştır. Hayata, profesyonel bir beybolcu olmak amacıyla atılmış. Fakat kolunu

YENİNİN ZAFERİ

Şükrü Enis REGÜ

Fıkra yazarlarımızdan biri, Türk Dil Şiir Armağanı'nı kazanan yapıtı ele alarak yeni şiire çatıyor ve: "Sorarak size" diyor, "yıllardan beri sürüp giden yeni şiir cereyanı edebiyatımıza ne kazandırdı? Hiç... Hâlâ eski şiir yaşıyor hafızalarda."

Yeni şiirin edebiyatımıza bir şey getirmedeği iddiası ne kadar gülünçtür. Yazar, her halde edebiyatımızı yakından izlemiyor. Eğer izleseydi, Türk şiirinin asıl şu çeyrek yüzyıl içinde zenginleştiğini, dünya ölçüsünde bir değer kazandığını görürdü.

Yeni şiir, edebiyatımıza yeni bir ruh, yeni bir dünya görüşü getirdi. Yaşama sevinci, edebiyatımıza yeni şiirle gelen bir temadır. Her şeyi yeni bir gözle görmek, yeni duygularla duymak.

Bugün artık yaşamın sevincini duymak için büyük şeyler gerektirmiyor. Bir sigara dumanı gibi havayı içimize çekmemiz, yağmurlu bir günde karşıki evi seyretmemiz, ıslık çalarak dolaşmamız, düşünmeden konuşmamız yada bir çocuk gibi gülmemiz yetebiliyor.

Bu yeni ruh akımı, yıllarca kapalı kalmış, küf kokan, loş, tozlu bir odaya pencereler açılınca perdeleri savurarak dolan ışık, hava ve rüzgâr gibi şiirimize doluverdi. Şairler, özgür yaşantının ve doğanın kucığına atıldılar.

Yaşamın çıplak sevinci içinde, açlığı tutuşan günümüzün şairi, günlük yaşantısının renksizliğinden, her gün kullandığımız sözcüklerle şiire varabileceğine inanmaktadır. Vezinsiz, kafiyesiz, alsız pulsuz, cırılcıplak bir şiir yaratmak yolundadır. Bunda da çok başarılı örnekler vermiştir.

Ruhun en küçük, en basit duygularında bile birer insan yaşadığını farkeden bugünün şiiri, insanı insanda bulmakta kalmıyor, onu doğada ve eşyada da buluyor. Dağlardan, ağaçlardan tutunuz da elbisemize ve eşyalarımıza kadar her şey yeni şiirde insanlaşıyor.

Yeni şiir, edebiyatımıza sadece yeni duygular, yeni konular, yeni temalar getirmekle kalmamış, eski duygulara, eski temalara da taptaze bir ruh vermesini bilmiştir.

YAZSAM MI DERSİNİZ ?.

Oğuz Sami SEZEN

"Oğuz Sami, hep susuyorsun" diyorlar bana. "Yazsana, hiç olmasa şu başından geçenleri yazsana.." Yazacak birşey yok ki... Başından geçenler, bölüm bölüm, çok kişilerin yaşantılarında var. Kişilerin yaşamları, ne denli olursa olsun, kendileri için birer roman değil mi? Peki, başkaları için öyle mi ?

Bir aile dostumuz vardı. Soylu ve köklü zenginlerden birinin Fransız mı desem, İtalyan mı desem, bilmem kaçınıcı karısından doğmuştu. Gençliği Avrupalarda geçmiş, çeşitli serüvenlere adı karışmıştı. Eski saltanatı kalmamıştı ama, yine de geçmişteki yaşantısını sürdürmeğe çabalıyordu. Bir gün onlarda bir bayan romanımızla konuşuyorduk. Söz sırası gelince "yazsana şu dostumuzun romanını" demiş oldum. "Onun yaşantısı o denli ilginç mi, tüm toplumu ilgilendirecek?" deyince düşündüm, doğrudur.

Eee benim yaşamımda ne var öyleyse, uzun uzun anla-

kınca, spor karikatürleri çizmeye başlamış.

Hayatının dönüm noktası 1918 yılının son haftasına rastlar. Ofisinde, saatlerce, çizilmesi gereken bir karikatür serisi üzerinde kafa yoran Ripley, sonunda "İster inanın, ister inanmayın" başlığını koyduğu bir seri çizmiş. Bu dünya çapındaki başarısının başlangıcıdır. Bu başlık altında on yıl çizmeyi sürdürmüştü. Kendisi, on yıl çalışıp eziyet çektiğini, on dakikada meşhur olduğunu söyler.

1928 Eylülünde William Hearst bunları görür ve çok beğenir. Gazetesine her gün çizmesini ister. Böylece Ripley'in ünü sür'atle artar.

Kendisine en çok sorulan soru, elindeki materyalin ne kadar süre dayanacağıdır. Şu anda, hayat boyu yeterli materyale sahip olan Ripley, dünyanın dört bucağından fikir iletiltiğini ve en az bir milyon kişinin kendisi için çalıştığını söyler.

İster inanın, ister inanmayın, böylesine çok şey bilen Ripley, kendi telefon numarasını bilmez. Ofisine telefon etmemi gerektiren bir durum hasıl olduğunda, kendisinden telefon numarasını sordum. Durakladı, mırın kırın etti ve sekreterini çağırarak, telefon numarasını ona sordu.

tacak? Üç beş tümece ile özetlenecek yaşamım kime ne? Neymiş, çok zenginmiş babam, Kentimizin sayılı, soylu kişilerindenmiş. Saygıyla anırlarmış adını. Akıl danıştırmış çoğu kez. Deddiği de dedik olurmuş ya..

Dördü oğlan, üçü kız yedi çocuğu varmış. En çok da beni severmiş. Bana güveni çokmuş. Okuyacakmışım sonuna dek ve de büyük adam olacaktım. Ama ben ne yapmışım, bir kız sevmişim. Anama çıtlatmışım, nişandan falan söz etmişim. Vay sen misin böyle böyle diyen, "ne halin varsa gör bakalım" demişler. Ben de, çocukluk mu diyelim, gençlik mi diyelim, evlenivermişim sevdiğim kıza. Hele ki, öğrenimimi bırakmamışım. Hem de lisenin son sınıfında ilk çocuğum olmuş. Anam, babam tam yirmi yıl yüzümüze bakmamışlar. Karı - koca sırt sırta vermişiz, başlamışız yaşam savaşına. Neler çekmişiz, neler... Yirmi yıl sonra amansız bir hastalığa yakalanmış ihtiyar babam. O zaman beni anmış, özlemiş belki de. Evimize getirmişler. Ay-larca bizde kalmış. Ölünceye dek, karım ve çocuklarımla ona çok iyi bakmışız. Bizden hoşnut kalmış. Bizi anlayamadığından, yirmi yıl çile çektiğinden yakınmış, utanç duymuş belki de..

Sonra, ölmüş babam. Bakmışız, malın mülkün çoğu anamızın üzerine. "Olsun", demişiz. Bıraktıklarıyla yetinmişiz.

İşte böyle, "ağzı ballı keloglan.." Bu anlattıklarım sizi etkiledi mi? Bilemem ki.. Peki,

BİZ HEP BERABER OLSAK

*Biz hep beraber olsak
Ama hep
Hiç ayrılmadan
Ve severek
Ve severek
Sonra ölse
Herkes gibi
Kim bizi anar
Seneler sonra
Onu bilemem ama
Yaşamış ve yaşayacak
En ünlü sevenler
Anmazlar bizi hiç
Sevemeyecekleri
İçin birbirlerini
Bizimkine denk.*

Ahmet ALPERGİN

GELSEN DE OLUR

GELMESEN DE...

*Geçtiğim yollar kapkaranlık bu gece,
Ve sesimi duymuyor insanlar,
Bir ben yaşıyorum şimdi seninle
Bir ben, o ufak balıkçı kahvesinde...
Şarkımızı murıdanan dudaklara
Lânet ediyorum içimden,
Lânet ediyorum yağmur yerine
Gözyaşı akıtan gökyüzüne.
Benim yanında insanlar yok bu gece
Gözyaşlarım dinmeyecek
Gelsen de olur gelmesen de...
Halbuki yaşamak vardı
Senden ötede.
Sevmek daha bir güzel
Aşk daha büyüktü senin gözlerinde.
Martıların türkü tuttuğu bir akşam
Biliyorum,
Bulutlar inecek üstüme kara kara.
Gıcırdayan tren tekerlekleri
Bir köprü kuracak yolunun üzerine,
İçimde bir mutsuzluk
Rüyâlarım şiirlerim gibi yarım kalacak.
Sokak fenerlerine vedâ edeceğim
Kitaplarda seni okumayacağım
Seni söylemeyeceğim artık şarkılara...
Bir yaşamak vardı bildiğim
Senden ötede.
Yarım kalan öykümüzde
Ölmek bile güzeldir seninle.
Oysa tüm ümitlerim yitik
Gelsen de olur gelmesen de...*

Piyale GÖNÜLTAŞ

hoşlaştınız diyelim, şimdi ister misiniz anamı da anlatayım size?

Anam çok güzelmiş. Hem de babamla teyze çocukları. "Beşik kertmece" nişanlı. Annem çok güzelmiş ya, çarşaf ve peçe altında da olsa, okula gönderememişler. "Kara cahil" kalmış. Askerlikte "Doğudan Gelenler" e Türkçe ve de okuma-yazma öğretten Oğuz Sami, anasına imzasını bile öğretememiş.

Babam komaya girip girip çıkıyormuş. Tanıdık bir noter eve gelmiş, bir formalite, bir de imza gerekliymiş. İmzası yok. Mühürü de yanında değilmiş. Komadan çıkan babamın küfürünü ilk kez işitmişim. Anam robot..

Anlatayım mı daha? Öff, karşımda olsanız da "yeter!" deseniz.. Başladım bir kez, yeter deseniz de bırakmam.

Babamdan sonra anam birkaç yıl yaşamış. Ölümünde ben oradaymışım. Bir iş gereği gitmiş, uzun süre anamın evinde kalmışım. Anam bu arada ölmüş. Tam bir ölüm havasıymış, günlük-güneşlik, Köprücük kemiklerim sızlamış, mezarına dek taşımaktan anamın tabu-

tunu. Yüzüm kireç gibiymiş. Büyük yengem omuzumu dürtmüş, uyarmış beni, "N'oluyorsun böyle, ölenle ölmümez" di-yerek..

Akşam olmuş. Yedi kardaştan bir eksiki ile ölüm evinde geceyi geçirmeye hazırlanmışız. Ablam demiş ki, "Hepimiz bir aradayız, bir kez daha zor toplanırız İyisi mi, anamızın neyi var, neyi yok bir yoklayalım." Ne güzel söz etmiş ablam. "Peki" demişiz, "yerinde konuşun, fırsat bu fırsat." Açmışız bohçaları, sandıkları ve de dolapları. Öyle dişe dokunacak pek birşey bulamamışız. Hani, ya, anamızın dillere düşen zenginliği? Hani ya, dillere destan bilezikler, Reşatlar, elmaslar, inciler ve gümüşler, gümüşler... Hiç biri yokmuş. Kutular, çekmeceler bomboşmuş. Bakışmışız birbirimize, kimimizin yüzü soluk, kimimizin kapkarmızı..

"Neyse" demişiz, "sabah ola hayır ola.."

Sabah olmuş. Kardaşlardan biri çıtlatmış, huzursuzcasına. Kemkünden sonra baklayı ağzından çıkarmış. "Bakla" dediğimiz bir ufak "vasiyetnâ-

KENT SÜRGÜNÜ

Öksel DEMİR

- I -

Tıknefes, ıslak bir hayvan gibi uzanan yol görünüyordu pencereden. Yolun iki yanında, tek düze, kırık - dökük yapılar, ufak, cılız, soğuğa dayanıklı ağaçlar, kirli elektrik direkleri...

Yolun iki yanındaki yer yer çökmüş kaldırımdan, doğuya övgü giyinişleriyle adamlar gidip geliyor. Son yıllar gittikçe kalabalıklaşmış, kalabalıklaştıkça da yabancılaşmıştı buralar O'na. Köksüz bir diken gibi angılıyordu kendini. Karanlık, pis bulutların üzerine çöktüğü, yağmurlu havalarda, savaş artığı bir Avrupa kentine benzetirdi burasını. Sıkıntısı daha bir çoğalır, ağırlaşır, ezilirdi...

Parmaklarının büyüyüp, sert leştiğini sanırdı bazı geceler. Sokağa fırlar, yürür, yürür... Ya da ara sokaklarda ufak, basık bir içki-evine dalar, iki duble kaçak dut rakısı içerdi. Bir takım ezik, güçsüz, askerliğini koca kentlerde yapmış, bütün güçlerini askerlik anılarına yaslanmış adamların dandığı bir yerdirdi burası.

Adam, yüzünde uzun süre gün ışığına çıkmamanın verdiği sarılık ve bir kaç günlük kırmızıya çalar bir sakalla, donmuş gibi duruyordu pencerenin yanındaki kanepede.

me" imiş. Ama ne vasiyetname anlatayım mı? "Oldu ocak - kırıldı nacak," anlatayım öyleyse. "Vasiyet" in sesi duyulmuş ya, gerisi çorap söküğü...

Efendim, gerçeği şuymuş: imzasını bilemeyen anamız, bir gün açmış telefonu, rahmetli babamızın yakın arkadaşı Noter beye, Rahmetlinin, "ben ölünce kollayın" dediği 25 yıllık "hizmetkârı" ve lokantasının "müsteciri" Tevfik Ağanın evinde buluşalım demiş Noter beye. Ya, böyle işte, imzasını öğretememiş ama, anamız tüm bunları becermiş. Yıllarca iki tanınmış doktorun bakımına muhtaç anamız, kalkmış, gitmiş lokantacının evine. Baba dostu noter de gelmiş, bir de sağlam rapor verecek doktor bulmuşlar, ayrıca iki de tanık hazırlamış orada. Sözün kısası, minareyi kılıfına sokmuşlar.

Yaaa böyle işte. Anam ölmüş, sabahı zor etmişiz. Sabah sabah da minarenin kılıfının yanık kokusu yayılmış ortalığa. En küçüğümüzün hukukçu ko-

- II -

Bugün geleceğini söylemişti. — Daireden çıkınca beş dakika uğrarım, demişti.

Hep böyle dardi. Gelir, iki basamak merdivene sessizce tırmanır, kırık camı kâğıtla tuturulmuş, yer yer kırmızı, solgun yağlı boya dökülmüş kapıyı hafif bir omuz vuruşuyla açar, köşede, tozlu kitaplığın yanında duran kanepeye ilişirdi.

Kara, çekik gözleri, Kafkas Türklerine özgü yüzüne daha bir anlam verirdi. Hiç bir zaman açılmıyan, tek kanatlı, küçük pencereden süzen gün ışığı, kırmızıya çalar bir renk katardı saçlarına. Her zaman omuzunda taşıdığı siyah, rugan çantasından ince bir sigara çıkarır, sessizliği bozmaktan korkmasına yakar, derin aralıklarla içerdi.

..... ellerini tutardım. Soğuk bir tere bulanmış olurdu elleri. Kadını kokularla yüklü. Saatlerce kıpırdamadan otururdu, günün yorgunluk ve sıkıntısını taşıyan daracık omuzlarıyla, Uzanır, usulca alından öperdim. Sonra saçlarından, gözlerinden ve her yerinden. Kalın ve gergin dudaklarından olgun, insansı bir meyve tadı yayılırdı gövdeme. Ağzının sağ yanında, zeytin karası benin üzerindeki kıl, yü-

cası, esnaf kardaşımızla bir olup taşı gedğine koymuşlar. İmam - Hatipçi baba dostu noter de bir küçük dükkâncik kazandırmış kendi örgütüne. Bal satan parmağını yalar örneği...

Biz birbirimize düşer gibi olmuşuz. Ama, minare kılıfına öyle ustalıkla uymuş ki, akan sular durur, Kanunlar, maddeleri, bölümleri hep onlar yanaymış. "Canım - ciğerim" dediğimiz, dost bildiğimiz avukat arkadaşlarımız bile "pes" demişler. Kanunların umut kapıları hep kapalıymış.

Sonunda kadere boyun eğmişiz, yıkılmış bu köklü aile, dağılmış herbirimiz yurdumuzun dört bucağına...

"Yazsana, hiç olmasa şu başından geçenleri yazsana..." diyen yakınlarıma yazmak isterim, toplumu etkileyecek kadar ilginç mi bu anlattıklarım? Ah! sizden değil de toplumdun uğultulu bir "EVET" duyabilsem, ne çok gerçek hikâyeler çıkacak, yaşantımın bu denli serüveninden...

zümü tirmalardı, İlkça... Karanlık basınca, ardında kadını bir yenilgi, istek ve özlem bırakarak çeker, giderdi...

— Daireden çıkınca beş dakika uğrarım, demişti.

- III -

Keşiş dağlarının ardına devrilen gün ışınları vuruyordu karşı kaldırıma, Cılız ağaçların gölgeleri, hiç açılmıyan, tek kanatlı pencerenin altına değin uzanıyordu.

Nedensiz bir ağırlık vardı cama dayalı alnında. Ölü gün ışınlarını, karşı kaldırımdan geçenleri izliyordu. Ya da sayıyordu. Çocukluğundan erte bir alışkanlıkla. Bir..... iki..... üç.... bir..... iki..... bir.

Nikotin sarısı, titrek parmaklarıyla alını ovuşturdu bir süre Bir şeyi ezmek ister gibi. İnce, seyrek saçları dökülmüştü, oldukça açık ve geniş alnına.

Döndü, duvarda asılı duran, siyah, yakası yün kaplı perdesüyu geçirdi sırtına. Dışarı çıktığında, kuru ve sert bir rüzgâr yaladı yüzünü. Yer yer çökük kaldırımında ağır ağır yürümeye başladı.

Bu tek katlı ve basık yapıların donattığı caddede yaşama belirtisi olarak gereksiz dolan birkaç kişi ile alçak sandalyeli, camları buğulu kahvelerin önünde müşteri bekleyen bir-iki faytondan başka bir şey yoktu...

Çarşının alt başından top rak bir yola girdi. Boyları yarım metreyi aşmıyan pencerele renk renk boyalı, duvarları çamurla sıvalı ve tek katlı evler kaplıyordu sokağın iki yanını.

Sağ yanda, orta boylu bir adamın başını eğerek ancak girebileceği bir kapıyı hafifçe omuzladı. Burası, alçak tavanı kabukları soyularak boydan boya uzatılmış kavak ağaçlarıyla kaplı bir içki-eviydi. İllikelliğiyle daha çok bir bekâr odasını andırıyordu.

İçine beş küçük masa zor sığdırılmıştı. Duvarları, artist dergilerinden, gazetelerden kesilmiş ve düzensizce asılmış çıplak kadın resimleriyle kaplıydı. Köşedeki masanın üzerine üst - üste yığılmış tabakları, yan duvardaki gazete kâğıdıyla örtülü rafa sıralanmış içki şişeleriyle, bütün bu görünüm; bir takım iç-güdülerini, özlem ve isteklerini gidere-memiş, daha doğrusu susturamamış bir genç adamın buruk öfkesini ve hemen ardından gelen acı hüznünü ansıyordu.

Küçük camın yanındaki, çiçekli, mavileri solgun bir örtüyle kaplı masaya oturdu. Bir süre sonra, dipte, mutfağı andıran yerin kapısında, belli belirsiz seken ayağıyla or-

T Ü K E N M İ Ş İ M

Tüm umutlarını yitirmiş
Bitmiş, tükenmiş
Karamsarlık içinde
Kendine yol bulmaya çalışan
Bir insan düşün
İşte O benim.

Yasantılarında aklının değil
Kalbinin sesini dinlemiş
Bir kişiyim,
Karanlıktan korkuyor
Beni yeniden var edecek
Işığı özleyorum.

Elbet bir gün
Tekrar güneş doğacak
Karanlıktan kurtulacağım
O zaman
Kalbimin değil
Aklımın sesini dinliyeceğim.

Esat POLAT

ta yaşlı bir adam belirdi. Kırmızı, küçük gözlerinin daha bir yaşlandırdığı esmer yüzünde birkaç günlük bir sakal vardı.

— Hoş gelmişin abi...
— Sağol Sülo,
— Erkencisin bu akşam.

.....
Uzandı duvardaki rafa, içki şişelerinin ortasına yerleştirilmiş radyonun düğmesini çevirdi. Sonra bu akşam, böylesine erken düşüşünü yadırgadığı müşterisinin önüne çatal, tabak bıraktı.

— Şiş mi abi ?
— Tamam..
— Daha önce bi şeyler?..
— .....

İçerden, elinde yer yer bakırı parlıyan bir tepsikle döndü. İçindeki peynir, domates ve büyükçe bir dilim kavunu, yarım şişe içkiyi masanın üzerine özenle yerleştirdi.

Radyoda, insana loş ışıklı, ılık odaları düşündürülen, hafifçe kısık ve halı yumuşaklığında bir kadın sesi Vietnam'dan, Amerikan Kuvvetlerinden, çocuklardan söz ediyordu.

Adam önündeki uzun bardağı yarıya dek içkiyle doldurdu, üzerine büyükçe bir şişeden su koymaya başladı. Yavaş yavaş rengi kirli bir beyaza dönüşen bardakta, korkudan büyümüş çocuk gözleriyle, sevecen bir kadının, mutlu ıslıtlı, çekik, kara gözleri birbirine karışıyordu...

Şair Ve Yazarlarımızın
Diktatine

Yeni yayınladığımız ktaplarımızın kritiklerinin yapılmasını istiyorsanız yapıtlarımızdan birini gazetemize göndermenizi rica ederiz.

Atır ÖZBİLEN

Serpil'den bir mektup aldık. Tenbelliğinden uzun süre yazmamış bize. Bin kez özür diyor. Sonra araya İngilizcesini sıkıştırıyor :

"You are always in my heart."

Serpil, ilk iki yıl içinde Türkçe şiirler yazmış Amerika'da. Sonra İngilizcesi baskın çıkmış. İngilizce yazdıklarını öğretmenleri çok beğenmiş. "Pekiyl" notlar vermişler. Eğer istersek onlardan da gönerecekmiz.

Güney'in ilk sayısında Akdoğan arkadaşımız, "Serpil Kenber ve Şiirleri" başlıklı yazısını şöyle bağlıyordu :

"Doğum tarihine göre tam 14 yaşında olan Serpil, şimdi yurt özlemi ile kimbilir ne kadar yüklüdür. 8 yaşından sonraki şiirlerini biliyoruz. Umudu-

muz yeni başarılarını görmek olacaktır."

İşte, Madison'dan gönderdiği vatan özlemi tüten şiiri :

V A T A N I M

Seni anem kadar
Severim ben,
İlk Vatanım.
Ne güzelsin sen!
Bağlarımın üzüm taşıyor,
Yayla kızları alıp kaçıyor.
Bozaman tarçını
Her yere koku saçıyor.
Suyum buz gibi,
Akar çeşmelerinden.
Mavi denizlerim,
Dalga dalga.
Ya o yeşil kırlarım,
Mis kokan bahar ağaçlarım.
Nerdesin sen Vatanım!

Serpil KENBER

SANATTA GERÇEKÇİLİK

Birinci sayfadan

duracaklardır. Onları besleyen kaynağın kişisel yaşantılarile çok sıkı bir ilişkisi vardır. Penbenin, beyazın olduğu yerde sanatçıdır o. Oysa gerçeğin bitmez tükenmez kaynağı, her yeni günle yeniden doğacak, toplum sorunlarıyla güçlenecek ve kişi sorunlarıyla özmezlğine ulaşacaktır.

SANATTA KORKUNUN YERİ YOKTUR.

Çoğu zaman gerçeklerin acı bir şamar gibi yüzümüze indigine tanık oluruz. İşte kişiyi tedirgin eden, bu şamarın verdiği acıdır. Evrenin yüzeyde kalan tatlı yaşantısına bilinçsizcesine ayak uyduran kişi, bu şamardan tedirgin olmaktan da öte gidip korkar. Gerçek olduğunu bile bile kulaklarını tıkamaktan ve gözlerini başka yönlere çevirmekten en ufak bir sakınca görmez. O, hep hayallediği gibi görmek ister evreni, yada görmek istediği gibi hayaller. Oysa kişinin yaşantısı, ne onun hayallediği gibi olacaktır, ne de görmek istediği gibi. Öyleyse kendiliğinden toplum dışına çıkacaktır kişi. Toplumun gerçek yaşantısını göremeyecek kadar güçsüz olanlar da kendilerince bir evren kuracaklar ve sosyal dert potasından-damlayan, yaşantıyı kısıtlayıcı oluşumlarından habersiz, salt hayal güçleriyle evrende sürdüreceklerdir yaşantılarını.

İşte sanat burada duracak,

yada anlamını yitirecektir. Toplumun karşısına bir başka evreni yansıtan yapılarla çıkan sanatçıyı toplum, haklı olarak yadırgayacak ve sanatçı bu gerçek dışı düşüncelerle oluşan düzeyde yalnızlığını bir kez daha duyacaktır.

Konunun kötü olan yönü, sanat ile birlikte sanatın da yalnız kalmasıdır. Çünkü nerede olursa olsun, toplum, kendisinden olan, yada içinde kendi yaşantısı bulunan bir yapıta değer verecektir.

ÜLKEMİZDE SANAT NEREYE GİDİYOR ?

Yakın geçmişimize şöyle bir göz atacak olursak, birçok sanat dallarında hayal gücünün ağır bastığını görürüz. Bunun tek nedeni, sanatçının toplumdan sıyrılıp salt kişisel evreninde yaşamasıdır. Sanat yönünü saran bulutları dağıtamayıp dar bir evrende yaşamasıdır. Bunun sonucunda "zorlama" oluşacaktır ki, bu da sanatın sonu demektir. Topluma dönemiyen, çevresindeki sisleri aralayıp gerçekleri göremiyen sanatçılar, hayal güçlerinin bittiği yerde kalmışlardır.

Bugün ülkemiz, sinemadan müziğe ve resimden edebiyata değin tüm sanat dallarında gerçekleri işleme yönündedir. Sanat çizgimizde çok önemli bir aşamadır bu. Türk sanatı gerçek kişiliğini bulma yolunda büyük gelişmeler göstermiş ve birçok sanatçılarımız, salt

mek pek mantıklı bir iş midir? Bu davranış bize totaliter liği yakıştırmak demek değil midir?

Hep bunlar, bizi, bizim insanımızı; tanıyamamaktan, ona eğilememekten, asıl meselemizi kavrayamamaktan geliyor. Halk arasında tahsillilere olan eski itimad, sevgi, saygının yavaş yavaş kaybolmasına sebep olan meseleyi tahvil etmek bir romancıya konu olmalı. Mertliğini, dürüstlüğünü, yigittliğini bu konuda gösterebilir. O zaman ortaya gerçekçi ve toplumcu bir eser çıkar mı, çıkmaz mı, belli olur. Toplumcu bir roman olarak sunulan bir eseri alıyor, okuyoruz. Yer yer realist gözlemler, köyün tablosu çizilmiş, fon tamam, Sahneye çıkan tipler, kostümleri tamam. Oyuna başlıyorlar, giriş te tamam. Gerçekçi bir eser oynamıyor diyeceği geliyorken insanın, bir de bakıyor-sunuz, malum romantik hava esmiye başlıyor. Gerçekçi roman diye arka sahifede tak-

dim yazısını okuduğunuz. Avrupa'nın meşhur dergilerinden litteratür bilmem ne yazarı, bilmem kim'in göklere çıkarıldığı bu şaheser, basit bir propoganda romanı derecesine iniyor. Romanda köylülerden gayrı, herkes sinek kadar kalıyor, köylü devleşiyor ve bıçağını bilemiye, geriye kalanları kesmeye hazırlanıyor. Yirmi senedir, romancı diye karşımıza çıkanlarda bu var. Usanmadılar mı, ayılmadılar mı hâlâ? Paris'teki bilmem ne dergisinin yazarı, bir defa o lafı söyledi diye, aklını bu işe takmanın, sür git demenin sonu gelmeyecek mi artık? O zaman Fransız Komünist Partisi Fransa'da güçlü idi. Bize eserleri tercüme edilen, şişirildikçe şişirilen, göklere çıkarılan, Aragonlar, Eluard'lar, Vercoors'lar daha bilmem kimler de kimler, hep komünist partisinin uzuvları idi. Şimdi de dünyanın büyük bir kısmı, bir bloku böyledir. Yabancı dergiler bütün dünyada okunduğuna göre, bu dergilerin bir köşecğinde çıkan yazının, ağza sürülen anlarmak bal olduğunu hâlâ anlamak, hâlâ yigittikten, mertlikten dem vurmamak fazla saflik olmaz mı?

Asıl mertlik, asıl yigittik bu memleketin çilekes insanlarını, hakettikleri rahat ve mutlu bir hayata götürececek, moral hayatı ile, tarihi ile, töresi ile uyusabileceği bir dünya görüşüne hazırlayacak eserler verebilmektir.

TÜRKİYE GARANTİ BANKASI A. Ş.

Kuruluş : 1946

Sermayesi : 40.000.000.—

Yurt içinde 89 Şube

Tasarruf mevduatında her çekilişte 1 MİLYON, Harbiye ve Nişantaşında tam konforlu Apartman Daireleri

GARANTİ BANKASI

Haberler - Olaylar :

Nihal Yalaza TALUY Öldü

Rusçadan yaptığı çevirilerle ün kazanan Bayan Nihal Yalaza Taluy'u 30 ocak günü kaybettik. Rahmetlinin Milli Eğitim Bakanlığı klâsikleri ve Varlık Yayınları arasında pek çok çevirisi yayınlanmıştır.

Çok dürüst ve çalışkan bir arkadaş olan Bayan Taluy arı Türkçesiyle en ağır yapıtları kolayca dilimize çevirmiştir. Ama onun en büyük hizmeti çocuk edebiyatına olmuştur. Bugün çocuklarımıza çekinmeden verebileceğimiz kitaplar arasında rahmetlinin pek çok yapıtlarına raslarız. Yıllarca Çocuk Esirgeme Kurumu ve Doğan Kardeş dergisinde çalışmıştır.

Edebiyat Dünyamızın bu dinamik yazarına Tanrıdan rahmet, biricik varlığı, Engin Yalaza'ya baş sağlığı dileriz.

Türk kişiliğinden oluşan yapıtları ile uluslararası beğeni, övgü ve ödüller kazanmışlardır.

Gerçeği cesurca yansıtmamaçıyla toplum karşısına çıkan sanatçılar, bu gerçeği bildikleri halde görmek istemeyenlerden gelen şamarların acısını duymayacaklardır bile. Doğru olmanın, gerçek olmanın verdiği kıvanç, onun tüm benliğinde, buruk da olsa, büyük bir huzur bırakacaktır.

Bir Genç Şairi Küstürmüştüm

Suat GÜNGÖR

On yıl kadar önce idi, Birgün, arkadaşlarla birlikte Beyoğlu'ndaki Çiçek Pasajında içiyorduk, Ekseri susuyor, arasıra da havadan sudan sözediyorduk. Pek zevkli değildi geçen dakikalar. Bir ara bizimkilerden biri, "Üstad, bir şiir oku da, hava değişsin" dedi. Gerçekten havanın değişmesi, durgunluğun biraz canlanması, hareketlenmesi için, biraz da nükte olsun diye şu şiiri söylemişim :

Doldur
Bardağımı, garson.
Kütlet, Hafız Burhan.
Yak şu sigaramı ulan.
Meyhanedeyiz be
Unuttunuz mu ?

Gerçekten hava değişti, masamız şenlendi, Derin susuşlar, yerini hoş ve tatlı sohbetlere bıraktı. Yalnız bu arada ben, yan masadaki bir gençle gözgöze geldim, Dikkat ettim, devamlı beni tetkik ediyordu. Biraz sonra da yanımıza geldi, Şiirimi o da dinlemiş, hoşuna gitmiş, Tamışık. Aradan günler geçti. Birgün bu genç, beni yine yakaladı. Bu sefer sadece ikimiz vardık, "Hocam" dedi, "size, Orhan Veli'ye nezire yazdığım bir şiirimi okumak istiyorum, Dinler misiniz?"

Derin düşüncelere dalmışım. Şu "nezire" kelimesi yok mu, midemi bulandırmıştı, "Okuyayım mı?" diye tekrar etti. "Oku bakalım" dedim. Bugün ismini bile hatırlayamadığım o genç bana galiba şöyle birşey söylemişti :

Çocuk gönlümü
Çocuksu tuttum.
Tüm kaygılardan arındırdım onu
Nur yüzlü insanlar bereketli ekinler gördüm

Bir doruğun üzerinde
Mor kâküllü şehzadelerle
Kafdağına giden
Güller yaseminler gördüm.

"Nasıl buldunuz?" dedi, "Berbat" dedim. Soğukça selâmlaşıp, ayrıldık. Bir daha da hiç görüşmedik.

Yıllardan sonra, geçen ay Ankara'da karşılaştım, yine bu genç arkadaşla, "Beni hatırladınız mı?" diye sordu. "Evet" anlamında başımı salladım. "O zamanki şiirimi beğenmemiştiniz. Size şimdi bir tane daha okuyacağım. Bakalım bunu beğenecek misiniz?" dedi ve yine bir şiirini okudu, Dinledim, Güldüm. "Ben, o zamanki şiirinizi değil, (nazire) yerine (nezire) deyişinizi beğenmemiş, bunun için berbat demiştim." dedim.

Yine suratımı asarak yanımdan ayrıldı.

Çare yok, küstürmüştüm onu...

Bize Gelen Kitaplar :

ANTALYA ŞİRLER ANTOLOJİSİ

"Antalya Şiirleri Antolojisi" ni, Antalya Ticaret Lisesi Öğretmeni Ahmet Kahvecioğlu düzenlemiş. Antalya'ya şiirle yakınlığı olan 46 imza bu kitapta toplanmış ve tanıtılmaya çalışılmış. Edebiyatla dolayısıyla uğraşan öğrenci ve amatör çevrenin yanında Behçet Kemal Çağlar, Behlül Dal, Baki Süha Ediboğlu, Hamit Macit Selekler, Esat Sabri Siyavuşgil ve Ziya İlhan Zaimoğlu gibi sanat dünyamızın yakından tanıdığı

imzalar var. Ancak Suat Güngör, Yaşar Selâhattin Peker ve Antalya folkloruna yıllarca emeği geçen, radyoda "Antalya'nın Sesi" programının başarılı yöneticisi Cevat Uyanık'ın bu derlemeye katılmaması bir eksiklik bizce.

"Antalya Şiirleri Antolojisi" yine de emek harcanarak hazırlanmış bir kitapçık. Kapak düzenini Dr. Muvaffak Sipahioğlu yapmış. 96 sayfa olup değeri 5 liradır.

Aynı Tarağın Bezleri

İbrahim AKDOĞAN

Dert yanan olmuş, gazete ve dergilerin çokluğundan yakılarak, "Her eline kalemi alan, birşeyler çiziyor" demişler. Keşkem öyle olaydı. Keşkem, tüm okur - yazarlarımız ellerinden düşürmeselerdi kalemelerini, hep yazsalar. Daha daha Türkiye'de, eline kalemini alamayan yalnız beşikteki çocuklar kalaydı. Kimbilir ne güçlü fikirler, ne hikâyeler, ne romanlar ve ne şiirler doğacaktı... Ezilenlerin, üzülenlerin, neşenin, kederin karışımı bir armoni yükselecekti yücelere... Ne çok yazar olsa, o kadar çok okur olacaktı. Ne acı, gazetelerin ve dergilerin çokluğundan yakınmamız... Bırakın çoğalsınlar, Tüm yöreyinden sesler duyulsun Türkiye'nin, İçinin, aşımın, ağasının, beyin ve bütün Türkiye'nin dillensin varı yoğu. Bu, yabancı okumaktan, yabancı yazmaktan ve yabancı kul köle olmaktan daha iyi.

Bizde okumanın gerçek anlamı, gereğince öğretilememiş. Öğrenci, sınıf geçmek için okur. Tüm çabası iyi not alıp sınıf geçmesidir. Okulunu bitirdikten sonra okumak ona

angaryadır, gereksizdir. Bilmez ki, sonunda "hayat okulu" var ve okumak, daha çok okumak gereklidir...

Geçenlerde bir şiirime sıkıştırmıştım, "Ne ararsan bulunur, derde devâdan gayri" mısraını. Bunun kime ait olduğu tereddüt uyandırdı bende. Birkaç okumuşa sordum, hiç biri de doğrusunu söyleyemedi. Düşündüm, hepsi de okumuşlardı, öğrenmişlerdi zamanında. Görülüyor ki, okul dışında okumayı yürütememek, unutturuyor birçok bilgiyi insana. Unutmak kusur değildir, okumayı dar bir çerçeveye içine sıkıştırmak, öğrenileni okul kitaplarının kapalı sayfalarında sınıksız bağlı tutmak bir suçtur.

Bizde sanatçı işte bunun için azdır. Bunun için güçsüzdür. İlme, edebiyata, fenne hâlâ sırtımız dönük. Hâlâ birbirimizi yeyip bitirmeye çabalyoruz. Birbirimize yaslanıp destek olmak, birbirimizi ulaştırmak nerde, biz nerde?..

Sanatçımız, yazarımız, politikacımız hep aynı toptan kopmuş, aynı tarağın bezleri...

Ş E M S İ Y E M

Bulut dendi mi, sen gelirsin aklıma.
Yağmurda, karda, güneşte
En yakın dostumsun benim,
Buzlu yollarda dayanağım,
Sana minnetimi
Nasıl anlatayım bilmem..
Kolum kanadım, yanım yörem
Şemsiyem..
Kötü günleri duyurmadın bana.
Dost dediğin böyle olmalı işte !
Bir kez olsun,
Karşılık beklemeden benden,
Binlerce teşekkür sana...

İbrahim AKDOĞAN